

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA MARKI**

z dnia ..... 2026 r.

w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252) Rada Miasta Marki, uchwała co następuje:

§ 1. Rada Miasta Marki wyraża stanowisko w sprawie zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Stanowisko, o którym mowa w § 1, kieruje się do:

1. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Prezesa Rady Ministrów,
3. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
4. Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
6. Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, Komisji Polityki Senioralnej oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej,
7. Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
8. Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej,
9. Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
10. Samorządów gminnych z terenu województwa mazowieckiego,
11. Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
12. Unii Miasteczek Polskich,
13. Związku Miast Polskich.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącej Rady Miasta Marki.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Stanowisko
w sprawie zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów
pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania
tych opłat

Zgodnie z art. 61 ust. 1–3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2026 r. poz. 639) obowiązek ponoszenia opłat za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej obciąża kolejno: mieszkańca domu, jego małżonka oraz zstępnych przed wstępnymi, a w dalszej kolejności gminę, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Jednocześnie ustawodawca przewidział, iż mieszkaniac domy ponosi odpłatność maksymalnie do wysokości 70% osiąganego dochodu, natomiast pozostała część kosztów utrzymania pokrywana jest przez osoby zobowiązane lub, w praktyce nader często, przez właściwą gminę.

Stosownie do art. 96 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej może obciążać osobę korzystającą ze świadczeń, jej spadkobierców z masy spadkowej, a także małżonka oraz zstępnych przed wstępnymi. Aktualne brzmienie przepisu nie daje jednak podstaw prawnych do dochodzenia przez gminę zwrotu wydatków ponoszonych tytułem pokrycia różnicy pomiędzy średnim miesięcznym kosztem utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej a opłatą faktycznie wnoszoną przez tego mieszkańca w wysokości 70% jego dochodu.

W praktyce prowadzi to do sytuacji, w której osoba skierowana do domu pomocy społecznej, mimo terminowego regulowania ustawowo określonej odpłatności, posiada majątek o znacznej wartości, przykładowo gospodarstwo rolne, nieruchomości lub inne składniki majątkowe, natomiast ciężar pokrywania znacznej części kosztów jej wieloletniego pobytu w domu pomocy społecznej spoczywa na budżecie gminy. Po śmierci mieszkańca majątek ten przechodzi na spadkobierców, którzy nie uczestniczyli w finansowaniu kosztów pobytu tej osoby w domu pomocy społecznej, podczas gdy gmina nie posiada skutecznych instrumentów prawnych umożliwiających odzyskanie poniesionych wydatków.

Należy podkreślić, że średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej systematycznie wzrasta i stanowi coraz większe obciążenie dla jednostek samorządu terytorialnego. W przypadkach wieloletniego pobytu mieszkańca w DPS wydatki ponoszone przez gminę osiągają bardzo wysokie wartości, co w sposób istotny wpływa na możliwości realizacji innych zadań własnych gminy.

Mając powyższe na uwadze, Rada Miasta Marki postuluje podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do nowelizacji przepisów ustawy o pomocy społecznej poprzez wprowadzenie rozwiązań umożliwiających dochodzenie przez gminę zwrotu kosztów stanowiących różnicę pomiędzy całkowitym kosztem utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej a odpłatnością ponoszoną przez mieszkańca, w szczególności z masy spadkowej po zmarłym mieszkańcu DPS, niezależnie od faktu terminowego uiszczania przez niego opłaty w wysokości 70% osiąganego dochodu.

Proponowane rozwiązanie służyłoby realizacji zasady sprawiedliwości społecznej, racjonalizacji wydatków publicznych oraz zwiększeniu ochrony interesów finansowych gmin realizujących ustawowe zadania z zakresu pomocy społecznej.

Uzasadnienie

Projekt uchwały dotyczy przyjęcia stanowiska Rady Miasta Marki w sprawie potrzeby zmian przepisów ustawy o pomocy społecznej dotyczących finansowania pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej. Obowiązujące regulacje powodują istotne obciążenie budżetów gmin kosztami pobytu osób posiadających majątek, przy jednoczesnym braku możliwości dochodzenia zwrotu poniesionych wydatków z masy spadkowej po zmarłym mieszkańcu DPS. Podejmowanie stanowisk w sprawach publicznych o istotnym znaczeniu dla wspólnoty samorządowej mieści się w zakresie kompetencji rady gminy jako organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Przyjęcie stanowiska ma na celu zwrócenie uwagi na konieczność zmian legislacyjnych służących ochronie interesów finansowych gmin oraz racjonalizacji wydatkowania środków publicznych.